Lietas Nr. A420251815
Lietas arhīva Nr. A42-00376-16/11

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016. gada 7. janvārī

Administratīvā rajona tiesa
tiesnese Inga Putra,

piedaloties pieteicējiem /pers. A/ un /pers. B/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra pārstāvei Sabīnei Vētrai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ un /pers. B/ pieteikumu par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenās valsts notāres 2015. gada 29. aprīļa lēmuma Nr. 1-5/53 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra (turpmāk arī – reģistrs) valsts notāres 2015. gada 4. marta lēmumu Nr. 6-17/26826/1 nolemts izdarīt ierakstu politisko partiju reģistrā par politiskās partijas „Reformu partija" (turpmāk – partija) darbības izbeigšanu un izdarīt ierakstu politisko partiju reģistrā par izmaiņām amatpersonu sastāvā, ka atbrīvota tās valde – /pers. E/, /pers. F/, /pers. A/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, un iecelti likvidatori – /pers. E/, /pers. F/, /pers. A/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, partijas biedri /pers. A/, /pers. B/, /pers. J/ un /pers. K/ to apstrīdēja.

[2] Ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenās valsts notāres 2015. gada 29. aprīļa lēmumu Nr. 1-5/53 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) nolemts atstāt negrozītu Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra valsts notāres 2015. gada 4. marta lēmumu Nr. 6-17/26826/1.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Lēmumu par politiskās partijas darbības izbeigšanu pieņem valde vai cita statūtos noteikta pārvaldes institūcija, ja partijas biedru skaits ir samazinājies un ir mazāks par 150 biedriem.

Partijas valdes 2015. gada 24. februāra lēmumā par partija izbeigšanu norādīts, ka partijā šobrīd ir 85 biedri, tāpat 2011. gada 23. jūlija partijas statūtos nav noteikts, ka lēmumu par partijas darbības izbeigšanu pieņem cita institūcija, ja partijas biedru skaits ir samazinājies un ir mazāks par 150 biedriem. Līdz ar to partijas valde bija tiesīga pieņemt lēmumu par partijas darbības izbeigšanu, ja to biedru skaits ir mazāks par 150 biedriem, un atbilstoši Biedrību un nodibinājumu likuma 59. panta pirmajā daļā noteiktajam partijas likvidāciju veic partijas valdes sastāvā esošie valdes locekļi.

[2.2] Likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 18.[1] panta otrā daļa noteic, ka reģistra kompetencē neietilpst biedrības vai nodibinājuma lēmuma pieņemšanas faktisko apstākļu pārbaude. Tas nozīmē, ka likumdevējs nav deleģējis reģistram tiesības veikt pārbaudi, kādos apstākļos ir sastādīti reģistrā iesniegtie dokumenti. Reģistra valsts notārs pārbauda, vai reģistrējamie dokumenti ir sastādīti atbilstoši normatīvajiem aktiem, nevis pārbauda šajos dokumentos atspoguļoto faktu atbilstību patiesībai.

Reģistra valsts notāram nav tiesību izšķirt privāttiesiskus strīdus vai vērtēt pierādījumus šādā strīdā. Tāpat normatīvie akti neparedz reģistram tiesības partijas likvidācijas gadījumā iecelt likvidatorus.

[2.3] Konkrētajā gadījumā partija ir iesniegusi visus dokumentus, lai politisko partiju reģistrā tiktu izdarīts ieraksts par partijas darbības izbeigšanu, iesniegtie dokumenti pilnībā atbilst normatīvo aktu prasībām, kā arī citi tiesiski šķēršļi reģistrācijai nepastāv, līdz ar to nav tiesiska pamata atcelt reģistra valsts notāres 2015. gada 4. marta lēmumu Nr. 6-17/26826/1.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemts /pers. A/ un /pers. B/ pieteikums un tā precizējums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu, kas pamatots šādi.

[3.1] 2015. gada 4. februārī partijas biedru grupa pēc 10 % no partijas biedru skaita parakstu savākšanas par ārkārtas kopsapulces sasaukšanu izsūtīja paziņojumus par ārkārtas kopsapulces sasaukšanu 2015. gada 28. februārī, kurā bija paredzēta pašlaik esošās valdes atbrīvošana un jaunas valdes ievēlēšana.

To uzzinot, partijas valde 2015. gada 5. februārī paziņoja, ka izslēdz no partijas 378 biedrus par biedru naudas savlaicīgu nemaksāšanu, kā rezultātā partijā palika mazāk par 150 biedriem.

Saskaņā ar Politisko partiju likuma 34. panta pirmo daļu valde vada un pārstāv partiju, bet partijas valde partiju nevada jau vismaz gadu, regulāri pārkāpjot likumu.

[3.2] Pieteicēji apšauba partijas valdes, kas pieņēma lēmumu par partijas likvidāciju, likumību. Šīs valdes dēļ tika sagrauta partijas autoritāte. Esošā valde nepieļāva jaunas valdes ievēlēšanu. Uzzinot par partijas izsludināto biedru kopsapulci, valde nekavējoties izslēdza 2/3 biedru, lai tā rezultātā būtu mazāk par 150 partijas biedriem un, lai tā nekavējoties varētu pati likvidēt partiju. Vienlaicīgi paziņoja, kuri partijas biedri ir izslēgti un, ka tie nevar piedalīties kopsapulcē, tā nepieļaujot jau izziņoto partijas biedru kopsapulci, kurā bija paredzēts atbrīvot esošo valdi un ievēlēt jaunu.

[3.3] Valde nelikumīgi izslēgusi partijas biedrus no partijas, tā neizziņoja biedru kopsapulci, kurā bija nolemts ievēlēt jaunu valdi, neaktualizēja informāciju par biedru reģistru, nereģistrējot reģistrā izmaiņas valdes sastāvā un statūtos.

[4] Rakstveida paskaidrojumā iestāde pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentu pamata.

[5] Tiesas sēdē pieteicēji pieteikumu uzturēja. Pieteicējs/pers. A/papildus norādīja, ka reģistrs nepieņēma 2015. gada 2. februāra valdes sēdes protokolu „Par 378 biedru voluntāro izslēgšanu no partijas", tas tika izsvītrots no iesniegto dokumentu saraksta. Reģistrs, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, nav ņēmis vērā partijas valdes sēžu protokolus. Sēžu protokoli tika apstiprināti, balsojot internetā. Reģistram bija jāņem vērā valdes sēžu protokoli, jo uz tiem bija jābalstās pārsūdzētajā lēmumā.

Tika sasaukta ārkārtas biedru kopsapulce, bet valde to neņēma vērā, un 2 dienas pirms plānotās kopsapulces iesniedza dokumentus reģistrā par partijas likvidāciju un tās izslēgšanu no reģistra.

Valdes lēmumu ir parakstījis /pers. F/, savukārt iesniegumu un pieteikumu reģistrā iesniegusi un parakstījusi /pers. E/. Šāds pilnvarojums nav valdes lēmums, to vienpersoniski izlēma /pers. F/.

Pieteicējs /pers. B/norādīja, ka lemšana elektroniski notika 2015. gada 5. februārī, savukārt pati valdes sēde notika 9. februārī, tādējādi rodas šaubas par balsojuma likumību, proti, valdes sēžu protokolos nav minēts, kuri valdes locekļi piedalījušies sēdē, vai valdes kvorums ir pietiekams, lai valde būtu tiesīga balsot. Valdes lēmums par biedru izslēgšanu nav iesniegts reģistrā, tādējādi iestāde nav no tā vadījusies.

Saskaņā ar Politisko partiju likuma 30. pantu partijas biedriem ir tiesības apstrīdēt izslēgšanu no partijas, rakstīt iesniegumu ētikas komisijai, partijai, kā tas ir rakstīts statūtos. Daudzi no biedriem e-pastā nesaņēma paziņojumu par izslēgšanu no partijas. Daži bija komandējumā, daži bija slimi. Visiem bija tiesības palikt partijā. Vienā statūtu variantā rakstīts, ka 18 mēnešus var nemaksāt biedru naudu, un tad var celt jautājumu par biedra izslēgšanu. Valde lēmumā par biedru izslēgšanu pamatojusies uz to, ka tikai 12 mēnešus var nemaksāt biedru naudu. Mājas lapa, kurā ir pieejami visi dokumenti un statūti, nedarbojas jau gadu. Arī partiju reģistrs nav pieejams.

Partijas biedri nav vērsušies vispārējās jurisdikcijas tiesā, izvirzot pretenzijas par sapulču norisi un protokolu parakstīšanu.

[6] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina, papildus norādīja, lai likvidētu partiju, reģistrā ir jāiesniedz pieteikums par partijas darbības izbeigšanu. Pieteikumam ir pievienojams tikai viens dokuments – valdes lēmums par darbības izbeigšanu. Notārs pārbauda, vai ir iesniegti visi dokumenti un vai dokumenti atbilst normatīvo aktu prasībām. Šajā gadījumā konstatējams, ka dokumenti atbilst, tāpēc reģistra valsts notāram nebija pamata atlikt ierakstu izdarīšanu. Pārējie pieteicēju norādītie apstākļi ir vērtējami kā faktiskie apstākļi, kas neietilpst reģistra kompetencē. Pieteicējiem būtu jāvēršas vispārējās jurisdikcijas tiesā. Reģistrs pārbauda, vai pieteikums un iesniegtie dokumenti atbilst normatīvo aktu prasībām. Šajā gadījumā /pers. E/ ir atsevišķās pārstāvības tiesības. /pers. E/ ir tiesīga veikt ar likvidāciju saistītās darbības atsevišķi.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar pieteikumā norādītajiem argumentiem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, atzīst, ka pieteikums nav pamatots.

[8] Ar pārsūdzēto lēmumu nolemts izdarīt ierakstus politisko partiju reģistrā par partijas darbības izbeigšanu un par izmaiņām amatpersonu sastāvā. Tādējādi tiesai jāpārbauda, vai reģistra amatpersona pamatoti izdarījusi ierakstus politisko partiju reģistrā par partijas likvidāciju.

[9] Saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 18.^{5} pantu politisko partiju reģistra vešanai piemēro šā likuma piektās nodaļas noteikumus, ja šajā nodaļā nav noteikts citādi.

Politisko partiju likuma 18. panta pirmās daļas 8. un 9. punktā norādīts, ka partiju reģistrā norāda ziņas par partijas publiskās darbības vai citas darbības aizliegumu, darbības apturēšanu vai izbeigšanu, turpināšanu, partijas maksātnespēju, likvidāciju un reorganizāciju, un ziņas par likvidatora iecelšanu, norādot viņa vārdu, uzvārdu un personas kodu.

Saskaņā ar Politisko partiju likuma 22. pantu partiju izslēdz no partiju reģistra, pamatojoties uz:

1) pieteikumu par partijas likvidāciju;

2) maksātnespējīgās partijas administratora pieteikumu;

3) pieteikumu par partijas reorganizāciju;

4) tiesas nolēmumu.

Politisko partiju likuma 46. panta pirmā daļa noteic, ka partijas darbības izbeigšanās gadījumā notiek tās likvidācija, ja likumā nav noteikts citādi.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar Politisko partiju likuma 22. panta 1. punktu, proti, ieraksts politisko partiju reģistrā par partijas izslēgšanu no reģistra veikts, pamatojoties uz pieteikumu par partijas likvidāciju.

[10] No lietas materiāliem secināms, ka 2015. gada 25. februārī reģistrā saņemts partijas pieteikums par tās darbības izbeigšanas ierakstīšanu politisko partiju reģistrā *(lietas 31. – 33. lapa)*. Pieteikumā par darbības izbeigšanos partija norādījusi, ka tās biedru skaits ir samazinājies un ir mazāks par 150 biedriem.

Politisko partiju likuma 41. panta 3. punkts noteic, ka partijas darbība izbeidzas, ja partijas biedru skaits samazinās un ir mazāks par 150 biedriem vai par citu statūtos noteiktu skaitu (44. pants).

Tiesa secina, ka 2015. gada 2. februārī partijas valde izslēgusi no partijas 378 biedrus par biedru naudas savlaicīgu nemaksāšanu, kā rezultātā partijā palikuši 85 biedri.

Ievērojot minētās tiesību normas kopsakarā ar lietas faktiskajiem apstākļiem, tiesa secina, ka partija pamatoti pieteikumā par darbības izbeigšanos atsaukusies uz Politisko partiju likuma 41. panta 3. punktu.

[11] Politisko partiju likuma 44. panta pirmajā daļā noteikts, ja biedru skaits ir mazāks par 150, lēmumu par darbības izbeigšanu pieņem partijas valde vai cita statūtos noteikta pārvaldes institūcija.

Politisko partiju likuma 46. panta otrā daļa noteic, ka partijas likvidācijas jautājumos piemēro Biedrību un nodibinājumu likumu.

Biedrību un nodibinājumu likuma 59. panta pirmā daļa noteic, ka likvidāciju veic valdes locekļi, ja statūtos, biedru sapulces lēmumā vai tiesas nolēmumā nav noteikts citādi.

Lietā nav strīda, ka partijas statūtos nav noteikts, ka likvidāciju veic citas personas, tādējādi partijas likvidāciju veic partijas valdes sastāvā esošie valdes locekļi.

No 2015. gada 24. februāra valdes lēmuma izriet, ka balsojumā par partijas darbības izbeigšanos piedalījās četri partijas valdes locekļi no pieciem. Minēto valdes lēmumu parakstīja valdes priekšsēdētājs /pers. F/, kuram ir tiesības pārstāvēt partiju atsevišķi. Savukārt 2015. gada 24. februāra valdes lēmumā par valdes locekļu (likvidatoru) tiesībām veikt ar likvidāciju saistītās darbības atsevišķi noteikts, ka valdes locekle (likvidatore) /pers. E/ ir tiesīga

veikt ar likvidāciju saistītās darbības atsevišķi.

Tādējādi /pers. E/bija tiesīga iesniegt pieteikumu reģistrā un valdes priekšsēdētājam bija tiesības parakstīt valdes lēmumu par partijas darbības izbeigšanu, proti, pieteikumam ir juridisks spēks un tas atbilst normatīvo aktu prasībām.

[12] Pieteicēji norādījuši, ka, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, reģistrs nav ņēmis vērā partijas valdes sēžu protokolus. Proti, nav izvērtēts protokola izraksts par valdes lēmumu, ar kuru no partijas izslēgti 378 biedri. Balsojums par lēmumu noticis elektroniski sarakstes līmenī. Biedri par izslēgšanu nav zinājuši. Pieteicēju ieskatā reģistram bija jāpieņem un jāizvērtē minētais dokuments, lai varētu partiju izslēgt no reģistra.

Biedrību un nodibinājumu likuma 60. pantā norādīti tie dokumenti, kuri pievienojami pieteikumam par partijas darbības izbeigšanu. Minētā panta pirmā daļa noteic, ja biedrības darbība izbeidzas sakarā ar šā likuma 53. panta 1., 3. un 4. punktā minētajiem apstākļiem, valde iesniedz reģistra iestādei pieteikumu par biedrības darbības izbeigšanu. Pieteikumam pievieno: 1) biedru sapulces protokola izrakstu ar lēmumu par biedrības darbības izbeigšanu, ja biedrības darbība izbeigusies ar biedru sapulces lēmumu; 2) ziņas par likvidatora vārdu, uzvārdu un personas kodu (ja tāda nav, norāda dzimšanas datumu, personu apliecinoša dokumenta numuru un izdošanas datumu, valsti un institūciju, kas dokumentu izdevusi). Savukārt Biedrību un nodibinājumu likuma 60. panta trešā daļa noteic, ja likvidāciju veic valdes locekļi, šo faktu norāda pieteikumā un tam nav jāpievieno šā panta pirmās daļās 2. punktā minētās ziņas.

No minētā izriet, ka pieteikumam par darbības izbeigšanu pievienojams tikai lēmums par partijas darbības izbeigšanu.

No lietas materiāliem redzams, ka pieteikumam par ieraksta veikšanu politisko partiju reģistrā pievienots partijas 2015. gada 24. februāra valdes lēmums par partijas darbības izbeigšanu *(lietas 34. lapa)* un 2015. gada 24. februāra lēmums par valdes locekļu tiesībām veikt ar likvidāciju saistītās darbības atsevišķi *(lietas 35. lapa)*.

Tādējādi pieteicēju arguments, ka pieteikumam bija nepieciešams pievienot valdes sēdes protokolus un vērtēt tos, nav pamatots.

[13] Attiecībā uz strīdus jautājumu par to, ka reģistrs nav vērtējis biedru izslēgšanas procedūru, sapulces sasaukšanu un to norises kārtību kā arī citas valdes nelikumīgās darbības, nav pārbaudījusi kvoruma esību, tiesa norāda šādus argumentus.

Likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 18.[1] panta pirmā daļa noteic, ka izskatot iesniegtos dokumentus, reģistra valsts notārs pārbauda, vai:

1) iesniegti visi likumos paredzētie dokumenti, kurus reģistrē (pievieno lietai) vai uz kuru pamata izdara ierakstu biedrību un nodibinājumu reģistrā;

2) dokumentiem, kurus reģistrē (pievieno lietai) vai uz kuru pamata izdara ierakstu biedrību un nodibinājumu reģistrā, ir juridisks spēks un vai citas formas prasības atbilst normatīvajiem aktiem, kā arī vai ziņu un noteikumu apjoms un saturs atbilst normatīvajiem aktiem un citiem reģistrācijas lietā esošajiem dokumentiem;

3) biedrību un nodibinājumu reģistrā nav reģistrēts cits tiesisks šķērslis.

Minētā panta otrā daļa noteic, ka reģistra kompetencē neietilpst biedrības vai nodibinājuma lēmuma pieņemšanas faktisko apstākļu pārbaude.

Tādējādi reģistra valsts notārs pārbauda, vai reģistrējamie dokumenti ir sastādīti atbilstoši normatīvo aktu prasībām un nepastāv citi šķēršļi ieraksta veikšanai. Tiesa norāda, ka likumdevējs nav paredzējis reģistra valsts notāram, pieņemot lēmumu par ieraksta veikšanu reģistrā, tiesības vērtēt partijas valdes lēmuma saturu, tā pieņemšanas pamatotību vai paziņošanas faktu adresātam, proti, reģistra kompetencē neietilpst iesniegto dokumentu sastādīšanas apstākļu pārbaude. Minētais atbilst stabilai judikatūrai.

Tiesa norāda, ka faktiski visi pieteicēju argumenti attiecas uz sapulču sasaukšanas, norises un lēmumu pieņemšanas faktiskajiem apstākļiem, kuru izvērtēšana savukārt neietilpst reģistra kompetencē.

Tiesa norāda, šādi strīdi risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā civilprocesa kārtībā. Arī reģistrs jau pārsūdzētajā lēmumā vērsis uz to pieteicēju uzmanību (pārsūdzētā lēmuma 6. punkta pēdējā rindkopa).

[14] Ņemot vērā spriedumā izvērtētos tiesiskos un faktiskos apstākļus un tiesas izdarītos secinājumus, pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. pantu un 289. – 291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ un /pers. B/ pieteikumu par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenās valsts notāres 2015. gada 29. aprīļa lēmuma Nr. 1-5/53 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I. Putra